

สภาพการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริม
ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนปกากะญอ
โรงเรียนบ้านหนองบัว จังหวัดตาก*

STATE OF PROBLEM-BASED LEARNING MANAGEMENT IN SOCIAL
STUDIES TO PROMOTE CREATIVE THINKING SKILLS OF PGA K'NYAU
STUDENTS BAN NONGBUA SCHOOL TAK PROVINCE

สุติมากุล อุ่นใจ

Sutimakun Unjai

จารุณี ทิพยมณฑล

Jarunee Dibyamadala

ชรินทร์ มั่งคั่ง

Charin Mangkhang

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Chiang Mai University, Thailand

E-mail: sutimakun.4928@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบใช้ปัญหาเป็นฐานในโรงเรียนบ้านหนองบัว จังหวัดตาก 2) เพื่อศึกษาทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ปกากะญอ โรงเรียนบ้านหนองบัว จังหวัดตาก กลุ่มตัวอย่างการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง 1/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบ้านหนองบัว อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก จำนวน 29 คน การวิจัยเชิงพรรณนา เก็บรวบรวมข้อมูลและใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบประเมิน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนปกากะญอ พิจารณาเป็นรายด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผู้สอน ($\bar{X} = 4.34$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.21$) ด้านหลักสูตรและเนื้อหา ($\bar{X} = 4.03$) ด้านบรรยากาศ ($\bar{X} = 3.72$) ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 3.24$) ด้านสื่อการเรียนรู้อยู่ ($\bar{X} = 3.07$) ด้านระยะเวลา ($\bar{X} = 2.72$) ตามลำดับและแนวทางการจัดสภาพการเรียนรู้สังคมศึกษา ปัจจัยสำคัญที่มี ผลต่อทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน จะต้องเอื้อ

* Received 7 May 2020; Revised 16 May 2020; Accepted 19 May 2020

ต่อการแสดงออกทางความคิด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ บูรณาการแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน มีความยืดหยุ่นในด้านระยะเวลา 2) ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนปกากะญอ ในภาพรวม อยู่ในระดับดีมาก องค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ การคิดริเริ่ม การคิดคล่องแคล่ว การคิดยืดหยุ่น การคิดละเอียดลออ ซึ่งเป็นข้อมูลสะท้อนกลับที่ครูต้องสนับสนุนและใช้คำถามเป็นตัวกระตุ้นความคิดของนักเรียน

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน, ทักษะ, การคิดเชิงสร้างสรรค์, นักเรียนปกากะญอ

Abstract

The objectives of this article were: 1) to study the conditions of social learning management. The problem is a base in Ban Nong Bua School, Tak 2) to study the creative thinking skills of the Pga K'nyau Students. Ban Nong Bua School, Tak Province, a research sample, is a 1st grade student, room 1/2 semester, 2nd semester, 2019, Ban Nong Bua School, Tha Song Yang District, Tak Province, 29. The research tools include questionnaires and estimates, statistics used: average, standard deviation, and consistency index (IOC) to determine content accuracy. The findings showed that 1. The conditions of social learning management, problem studies as a base to promote the creative thinking skills of Pga K'nyau students. consider on the side, descending, namely, the instructor side. ($\bar{X}$ = 4.34). learning activities ($\bar{X}$ = 4.21), courses & contents ($\bar{X}$ = 4.03), atmosphere ($\bar{X}$ = 3.72), measurement and evaluation ($\bar{X}$ = 3.24), study facilities ($\bar{X}$ = 3.07) and class timing ($\bar{X}$ = 2.72) in order and guidelines for social learning education. Important factors affecting students' creative thinking skills It must be conducive to thought expression. experience exchange, integrating local learning resources flexible in terms of duration 2) The creative thinking skills of the Pga K'nyau students are very good. elements of creative thinking skills include initiatives, profiwork, flexible thinking, subtle thinking, which is a reflection that teachers need to support and use questions as a trigger for students' ideas.

Keywords: Learning Factors Problem-Based, Skills, Creative Thinking, Karen Students

บทนำ

ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงของโลกด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าของเทคโนโลยี จุดเริ่มต้นของกระบวนการที่ทำให้ทรัพยากรมนุษย์ เกิดการเผชิญสถานการณ์และการปรับตัว เพื่อนำไปสู่ความพร้อมในการเรียนรู้ ซึ่งทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะของการเรียนรู้ (Learning Skills) โดยที่คนยุคใหม่จึงจำเป็นต้องมีทักษะที่สูงขึ้นในการเรียนรู้และการปรับตัว (วิจารณ์ พานิช, 2555) การพัฒนาการศึกษาภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 เริ่มต้นด้วยการฝึกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูเปลี่ยนจากผู้สอนเป็นพี่เลี้ยง ผู้ฝึก (Coach) การเรียนแบบบูรณาการสหวิชาการ เชื่อมโยงความรู้กับจินตนาการ เปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบให้ผู้เรียนมีทักษะที่ต้องการ เช่น การทำงานร่วมกัน ความคิดสร้างสรรค์ และการสื่อสารที่ดี (ขวลิต โพธิ์นคร, 2560) ระบบการศึกษาจึงเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพราะก่อให้เกิดการคิดและเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้สมบูรณ์พร้อม ซึ่งหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาที่ใช้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แบ่งการศึกษาไว้ 5 สาระ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) มีความหลากหลายตามความเหมาะสมของสภาพภูมิสังคม ท้องถิ่นและความเป็นสากล มีความมุ่งหมายเพื่อการศึกษากับบุคคลในแต่ละกลุ่ม แต่ละช่วงวัย มีความรู้ ความคิด คุณธรรม ทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ผู้เรียนมีมาตรฐานการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด (ชรินทร์ มั่งคั่ง, 2561)

การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning หรือ pbl) ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้สร้างความรู้ใหม่ ซึ่งเป็นบริบทของการเรียนรู้ สนับสนุนให้ผู้เรียนมองเห็นปัญหาและแก้ปัญหาด้วยตนเอง เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงกับผู้เรียน สร้างศักยภาพให้แก่ผู้เรียนที่สนใจใฝ่รู้อย่างดี ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่ตนเองศึกษาอย่างถ่องแท้ลึกซึ้งและจดจำได้นานกว่าการบอกความรู้ของครูผู้สอน ในการเรียนรู้ตามรูปแบบของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น กระบวนการคิด การสืบค้นข้อมูล การทำงานกลุ่ม การอภิปราย การสรุป การนำเสนอผลงานและการประเมินผลงาน สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับการนำรูปแบบการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาเป็นฐานไปใช้ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เนื่องจากมีความเป็นธรรมชาติของวิชาที่ต้องการฝึกให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) สอดคล้องกับ ชัยวัฒน์ สุธิธรรัตน์ กล่าวถึงการนำทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาเพียเจต์ประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก และจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับพัฒนาการ แต่ละคนมีพัฒนาการแตกต่างกัน ถึงแม้ว่าจะเท่ากัน แต่ระดับพัฒนาการอาจไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงไม่ควรเปรียบเทียบเด็ก ควรให้เด็กมีอิสระที่จะเรียนรู้ และพัฒนาความสามารถ ตลอดจนการเปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์แล้วมี

ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม จะช่วยให้เด็กซึมซับข้อมูลเข้าสู่โครงสร้างทางสติปัญญาและพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กได้ดี กระบวนการ Problem based learning ถูกนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่นเดียวกับโรงเรียนลำปลายมาพัฒนา ซึ่งได้จัดการเรียนการสอนโดยใช้ Problem Based Learning กระบวนการที่让孩子คิดหาปัญหรอบตัว ตั้งคำถามจากปัญหานั้น และลงมือหาวิธีแก้ปัญหา โดยเด็กสามารถเพิ่มทักษะกระบวนการคิด การแก้ไขปัญหาย่างเป็นระบบ ผูกการแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนร่วมเรียน เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ทำให้เด็กเข้าใจขั้นตอนการหาผลลัพธ์ รู้กระบวนการคิด การตั้งคำถาม และการแก้ไขปัญหามากกว่าเด็กนักเรียนทั่วไป (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552) สอดคล้องกับ ดรณี จำปาทอง ครูสามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนรู้และปฏิบัติได้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด ไม่ใช้การสอนอะไรก็ได้ที่มีอยู่ในหนังสือเรียน หรือในเอกสารของสำนักพิมพ์ (ดรณี จำปาทอง, 2560) และสอดคล้องกับทฤษฎี ขัมมณี การเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการคิดเป็นกระบวนการทางปัญญา อาศัยสิ่งเร้าและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การฝึกทักษะการคิด การใช้ลักษณะการคิดแบบต่าง ๆ รวมทั้งกระบวนการคิดที่หลากหลาย จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดอย่างมีเป้าหมายและเป็นไปอย่างมีคุณภาพ (ทฤษฎี ขัมมณี, 2552)

จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ มีทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์อย่างเป็นกระบวนการ มีขั้นตอนและเหตุผลของตนเอง โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดปัญหาและให้ความสำคัญกับปัญหาเป็นฐาน มีการวางแผนในการแก้ปัญหา มีการตั้งสมมติฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การพิสูจน์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผล กระบวนการทางการคิดที่แปลกใหม่ไปจากความคิดเดิมอย่างสร้างสรรค์ (Guiford, J. P., 1980) ความสามารถทางสมองที่คิดได้กว้างไกลหรือหลายทิศทาง ซึ่งประกอบด้วยความคล่องในการคิด (Fluency) ความยืดหยุ่นในการคิด (Flexibility) ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) ความคิดริเริ่ม (Originality) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนปกากะญอ โรงเรียนบ้านหนองบัว จังหวัดตาก เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานส่งเสริมทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบใช้ปัญหาเป็นฐานในโรงเรียนบ้านหนองบัว จังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษาทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนปกากะญอ โรงเรียนบ้านหนองบัว จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองบัว อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 60 คน โดยแบ่งเป็น 2 ห้องเรียน คือ ห้อง 1/1 และห้อง 1/2

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ห้อง 1/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบ้านหนองบัว อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก จำนวน 29 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์
2. แบบประเมินทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ต่อการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานนักเรียน ปกาะะญอ โรงเรียนบ้านหนองบัว

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การสร้างแบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้
 - 1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและออกแบบแบบสอบถาม

- 1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถาม สภาพการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา

- 1.3 สร้างแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม ทั้งทางทฤษฎี ภาษา เนื้อหา

- 1.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ คือ มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท ที่เกี่ยวข้องกับสาขาการศึกษา มีประสบการณ์ในการสอนเป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 15 ปี ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์มหาวิทยาลัย 1 ท่าน ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 ท่าน ครูผู้สอน สังคมศึกษา จำนวน 2 ท่านศึกษานิเทศก์ 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมทั้งทางทฤษฎี ภาษา เนื้อหา เพื่อนำมาหาค่า IOC โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.85 – 0.88 ค่าความสอดคล้องของเนื้อหา มีความเหมาะสม ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อไปสู่กระบวนการเก็บข้อมูลและหาค่าทางสถิติ

2. แบบประเมินทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ต่อการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน
นักเรียนปกาเกอญอ โรงเรียนบ้านหนองบัว ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างแบบประเมิน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและ
ออกแบบแบบประเมินทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์

2.2 ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิด
เชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดลักษณะการคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด (Guilford) มาเป็น
แนวทางในการศึกษา และศึกษาวิธีการออกแบบสร้างแบบประเมินทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์

2.3 สร้างแบบประเมินทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วยรายการ
ประเมินทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ (การคิดคล่องแคล่ว การคิดริเริ่ม การคิดยืดหยุ่น และ
การคิดละเอียดลออ) มีระดับการปฏิบัติ ตั้งแต่ ระดับ 1 - ระดับ 5 ตรวจสอบความถูกต้องและ
ความเหมาะสม ทั้งทางทฤษฎี ภาษา เนื้อหา

2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยผู้วิจัย
กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ คือ มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท ที่เกี่ยวข้องกับสาขา
การศึกษา มีประสบการณ์ในการสอนเป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 15 ปี ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์
มหาวิทยาลัย 1 ท่าน ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 ท่าน ครูผู้สอน สังคมศึกษา จำนวน 2 ท่าน
ศึกษานิเทศก์ 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมทั้งทางทฤษฎี ภาษา
เนื้อหา เพื่อนำมาหาค่า IOC โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.81 – 1.00 ค่าความสอดคล้องของเนื้อหา
มีความเหมาะสม ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.5 นำแบบประเมินทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ไปใช้เก็บข้อมูลกับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองบัว อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 25 คน นำผลที่ได้มาหาค่าสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบใช้ปัญหาเป็นฐานในโรงเรียน
บ้านหนองบัว จังหวัดตาก สภาพการจัดการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้สอน
2) ด้านหลักสูตรและเนื้อหา 3) ด้านบรรยากาศ 4) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) ด้านการ
วัดผลและประเมินผล 6) ด้านสื่อการเรียนรู้ 7) ด้านระยะเวลา เป็นต้น พบว่า สภาพการเรียนรู้
จะเป็นกลไกขับเคลื่อนกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบปัญหาเป็นฐานให้มี
ประสิทธิภาพ ซึ่งสภาพการจัดการเรียนรู้ที่ดี จะต้องเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียน
กล้าแสดงออกทางความคิด แลกเปลี่ยนประสบการณ์ บูรณาการแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

และมีความยืดหยุ่นในด้านระยะเวลา ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ที่นักเรียนพึงประสงค์ของโรงเรียนบ้านหนองบัว ในภาพรวมและรายด้าน

สภาพการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ในโรงเรียนบ้านหนองบัว เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิง สร้างสรรค์				
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านผู้สอน	4.34	0.76	มาก	1
2. ด้านหลักสูตรและเนื้อหา	4.03	0.85	มาก	3
3. ด้านบรรยากาศ	3.72	1.11	มาก	4
4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.21	0.80	มาก	2
5. ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.24	0.90	ปานกลาง	5
6. ด้านสื่อการเรียนรู้	3.07	1.05	ปานกลาง	6
7. ด้านระยะเวลา	2.72	1.46	น้อย	7
รวม	3.62	0.99	ดีมาก	

จากตารางที่ 1 สภาพการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ที่นักเรียนพึงประสงค์ของโรงเรียนบ้านหนองบัว อยู่ในระดับ ดีมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านผู้สอน ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.76) รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.80) ด้านหลักสูตรและเนื้อหา ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.85) ด้านบรรยากาศ ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 1.11) ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 0.90) ตามลำดับ และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านสื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.07$, S.D. = 1.05) และด้านระยะเวลา ($\bar{X} = 2.72$, S.D. = 1.46)

2. การศึกษาทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนปกาสัยของโรงเรียนบ้านหนองบัว จังหวัดตาก พบว่าพบว่ามีทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) คิดคล่องแคล่ว 2) คิดยืดหยุ่น 3) คิดริเริ่ม 4) คิดละเอียดลออ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ต่อการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานนักเรียนปกาเกอะญอ โรงเรียนบ้านหนองบัวในภาพรวมและรายด้าน

การคิดคล่องแคล่ว	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. นักเรียนตอบคำถามได้ตรงประเด็น	4.55	0.72	มากที่สุด	1
2. นักเรียนสามารถคิดหาคำตอบได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว	3.69	1.12	มาก	5
3. นักเรียนสามารถคิดหาสิ่งที่ต้องการได้ในเวลาที่กำหนด	3.72	1.11	มาก	4
4. นักเรียนมีวิธีการแก้ปัญหาได้มากกว่า 2 วิธีในเวลาที่กำหนด	4.07	0.83	มาก	2
5. นักเรียนสามารถใช้ถ้อยคำได้อย่างคล่องแคล่ว	3.93	0.83	มาก	3
การคิดยืดหยุ่น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. นักเรียนสามารถคิดหาคำตอบได้หลายทางอย่างอิสระ	4.69	0.65	มากที่สุด	1
2. นักเรียนสามารถคิดจำแนก จัดหมวดหมู่ข้อมูลได้	3.52	1.25	มาก	5
3. นักเรียนสามารถปรับเปลี่ยนความคิดให้เข้ากับสถานการณ์ได้	4.17	0.91	มาก	2
4. นักเรียนมีวิธีคิดหาวิธีการแก้ปัญหาโดยการดัดแปลงสิ่งที่มีอยู่	4.03	0.96	มาก	4
5. นักเรียนสามารถนำสิ่งที่อื่นมาทดแทนสิ่งที่ขาดได้อย่างหลากหลาย	4.14	0.90	มาก	3
การคิดริเริ่ม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. นักเรียนสามารถพัฒนาชิ้นงาน ผลงาน เหมาะสมต่อการใช้งานจริง	4.00	0.89	มาก	3
2. นักเรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ องค์ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.03	1.10	มาก	2
3. นักเรียนมีความมุ่งมั่น ชอบปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงสร้างสรรค์ชิ้นงาน ผลงาน ที่แปลกใหม่	3.97	1.25	มาก	4
4. นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าทดลอง	4.28	0.91	มาก	1
5. นักเรียนมีความคิดที่แปลกใหม่ต่างจากเดิม	3.55	1.25	มาก	5
การคิดละเอียดลออ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. นักเรียนบอกรายละเอียดเกี่ยวกับคำตอบได้	4.10	0.84	มาก	2
2. นักเรียนสามารถเชื่อมโยง ผสมผสานบูรณาการกับสิ่งต่าง ๆ ได้	4.03	1.10	มาก	4
3. นักเรียนสามารถอธิบายขั้นตอน องค์ความรู้ได้อย่างชัดเจน	4.07	1.11	มาก	3
4. นักเรียนสามารถแจกแจงรายละเอียดของวิธีการแก้ปัญหาได้	3.93	1.11	มาก	5
5. นักเรียนสามารถอธิบายรายละเอียดผลงาน ชิ้นงานที่สร้างสรรค์ ตกแต่ง เป็นภาพที่ชัดเจนทำให้ผลงานชิ้นงานมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น	4.52	0.77	มากที่สุด	1

จากตารางที่ 2 ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ต่อการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานนักเรียนปกาเกอะญอ โรงเรียนบ้านหนองบัว อยู่ในระดับ มาก สามารถสรุปผลจากตาราง ดังนี้

1. การคิดคล่องแคล่ว พบว่า ระดับมากที่สุด คือ นักเรียนตอบคำถามได้ตรงประเด็น ($\bar{X}$ = 4.55, S.D. = 0.72) รองลงมา ได้แก่ นักเรียนมีวิธีการแก้ปัญหาได้มากกว่า 2 วิธีในเวลาที่กำหนด ($\bar{X}$ = 4.07, S.D. = 0.83) นักเรียนสามารถใช้ถ้อยคำได้อย่างคล่องแคล่ว

($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.83) นักเรียนสามารถคิดหาสิ่งที่ต้องการได้ในเวลาที่กำหนด ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 1.11) นักเรียนสามารถคิดหาคำตอบได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 1.12)

2. การคิดยืดหยุ่น พบว่า ระดับมากที่สุด คือ นักเรียนสามารถคิดหาคำตอบได้หลายทางอย่างอิสระ ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.72) รองลงมา ได้แก่ นักเรียนสามารถปรับเปลี่ยนความคิดให้เข้ากับสถานการณ์ได้ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.91) นักเรียนสามารถนำสิ่งที่อื่นมาทดแทนสิ่งที่ขาดได้อย่างหลากหลาย ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.90) นักเรียนมีวิธีคิดหาวิธีการแก้ปัญหาโดยการดัดแปลงสิ่งที่มีอยู่ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.96) นักเรียนสามารถคิดจำแนก จัดหมวดหมู่ข้อมูลได้ ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 1.25)

3. การคิดริเริ่ม พบว่า ระดับมากที่สุด คือ นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าทดลอง ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.91) รองลงมา ได้แก่ นักเรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ องค์ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 1.10) นักเรียนสามารถพัฒนาชิ้นงานผลงานเหมาะสมต่อการใช้งานจริง ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.89) นักเรียนมีความมุ่งมั่นชอบปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง สร้างสรรค์ชิ้นงาน ผลงาน ที่แปลกใหม่ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 1.25) นักเรียนมีความคิดที่แปลกใหม่ต่างจากเดิม ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 1.25)

4. การคิดละเอียดลออพบว่า ระดับมากที่สุด คือ นักเรียนสามารถอธิบายรายละเอียดผลงาน ชิ้นงานที่สร้างสรรค์ ตกแต่ง เป็นภาพที่ชัดเจน ทำให้ผลงานชิ้นงานมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.77) นักเรียนบอกรายละเอียดเกี่ยวกับคำตอบได้ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.84) นักเรียนสามารถอธิบายขั้นตอนองค์ความรู้ได้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 1.11) นักเรียนสามารถเชื่อมโยงผสมผสานบูรณาการกับสิ่งต่าง ๆ ได้ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 1.10) นักเรียนสามารถแจกแจงรายละเอียดของวิธีการแก้ปัญหาได้ ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 1.11)

อภิปรายผล

จากการวิจัยสภาพการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนปกากะญอ โรงเรียนบ้านหนองบัว จังหวัดตาก สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบแก้ปัญหาเป็นฐานในโรงเรียนบ้านหนองบัว จังหวัดตาก พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนพึงประสงค์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านผู้สอน 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านหลักสูตรและเนื้อหา 4) ด้านบรรยากาศ 5) ด้านการวัดผลและประเมินผล 6) ด้านสื่อการเรียนรู้ และ 7) ด้านระยะเวลา ที่ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนพึงประสงค์

เป็นเช่นนี้ เพราะว่าสภาพการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้สอน จะมีบทบาทที่แตกต่างไปจากการจัดการเรียนรู้แบบเดิม คือ ผู้สอนไม่เพียงแต่ทำหน้าที่ให้ความรู้ ถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนเพียงอย่างเดียว แต่ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยที่ผู้สอนศึกษาหลักสูตร เพื่อให้เกิดความเข้าใจจุดประสงค์ของหลักสูตร ตลอดจนตัวชี้วัด และมาตรฐานการเรียนรู้อย่างละเอียด และนำความรู้ดังกล่าวไปจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางตามเป้าหมายการเรียนรู้ วางแผนผังการจัดการเรียนรู้ เกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่สอน ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน โดยครูต้องหาความรู้ที่เชื่อมโยงกับ เนื้อเรื่องในการกำหนดหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรม ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ชุมชน เพื่อเป็นการสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ ให้กับนักเรียน ออกแบบกิจกรรมใช้สื่อให้ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และเชื่อมโยงกับสิ่งที่เรียนรู้ การกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้ เกิดองค์ความรู้ แนวคิด กระบวนการ ตลอดจนทักษะการคิด สอดคล้องกับแนวความคิดของ Tisana Khemmani ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย (Khammani, T., 2018)

2. ผลศึกษาทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนปกากะญอ โรงเรียนบ้านหนองบัว จังหวัดตาก พบว่า ค่าทางสถิติ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลำดับมากที่สุด 1) การคิดริเริ่ม 2) การคิดคล่องแคล่ว 3) การคิดยืดหยุ่น และ 4) การคิดละเอียดลออ ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนปกากะญอ โรงเรียนบ้านหนองบัว จังหวัดตาก นำไปสู่กระบวนการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ ทิตติยา มั่นดี ซึ่งได้วิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานวิชาสังคมศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถพัฒนาผลการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น เพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบปัญหาด้วยตนเอง ประเมินปัญหาเพื่อเลือกแนวทางเป็นวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้ได้รับการพัฒนาทักษะในการคิด (ทิตติยา มั่นดี, 2562) ส่วนขวัญตา บัวแดง กล่าวว่า นักเรียนทุกคนมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันภายในกลุ่ม มีการอธิบายคำตอบให้กับเพื่อนในกลุ่มได้รับฟังอย่างชัดเจนตามความคิดเห็นที่ตนเองเสนอไว้ทำให้เกิดการสื่อสารเกี่ยวกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้น รู้จักทำงานกันเป็นทีม มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้และแก้ปัญหาาร่วมกัน สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ รู้จักคิดวิเคราะห์ วินิจฉัย ตัดสินใจ และมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ได้เรียนรู้วิธีการทำงานเป็นกลุ่ม ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

(ขวัญตา บัวแดง, 2557) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการใช้ปัญหาเป็นฐาน จึงเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยยึดตามความสนใจ ความสามารถ และความ ต้องการ มีการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดการปรับปรุงพฤติกรรมของผู้เรียน ในด้านสติปัญญา (Cognitive) ทักษะ (Skill) และจิตใจ (Affective) ตลอดจนการนำความรู้และทักษะที่ได้ไปสู่กระบวนการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง และประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับ กมลฉัตร กล่อมอ้อม การจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning): รายวิชาการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน มีลักษณะสำคัญโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้อย่างแท้จริง แล้วจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย ให้มีจำนวนกลุ่มละประมาณ 5 – 6 คน ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้ให้คำแนะนำ ซึ่งครูจะใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ลักษณะของปัญหาที่นำมาใช้นั้นต้องมีลักษณะคลุมเครือ ไม่ชัดเจน มีวิธีแก้ไข ปัญหาได้อย่าง หลากหลาย อาจมีคำตอบได้หลายคำตอบได้แก่ 1) กำหนดปัญหา 2) ทำความเข้าใจปัญหา 3) ดำเนินการศึกษาค้นคว้า 4) สังเคราะห์ความรู้ 5) สรุปและประเมินค่าของคำตอบ 6) นำเสนอและประเมินผลงาน โดยผู้เรียนเป็นผู้แก้ปัญหาโดยการแสวงหาข้อมูลใหม่ๆ ด้วยตนเอง การวัดและประเมินผล ใช้การประเมินผลจากสถานการณ์จริง ดูจากความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียนในขณะที่ทำกิจกรรมการเรียนรู้และพิจารณาจากผลงานที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ (กมลฉัตร กล่อมอ้อม, 2560)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สภาพการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) สามารถพัฒนาให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบด้วย การคิดคล่องแคล่ว การคิดยืดหยุ่น การคิดริเริ่ม และการคิดละเอียดลออ นอกจากนี้ยังช่วยให้นักเรียนเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ค้นพบตนเอง กล้าแสดงออกทางความคิด สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ประจำวันได้จริง โดยที่ครูมีหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้หรือสถานการณ์ปัญหา ตลอดจนโจทย์ทางความคิด เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากกว่าการรับฟังเนื้อหาจากครูผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว

ข้อเสนอแนะ 1) สภาพการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบแก้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนปกากะญอ ครูต้องศึกษาบริบทเชิงพื้นที่ ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม เพื่อนำข้อมูลไปประยุกต์บูรณาการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และการเสริมสร้างพัฒนาทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด 2) ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนปกากะญอ คือ ข้อมูลสะท้อนกลับทางความคิด

ซึ่งครูควรจะต้องสนับสนุนการใช้คำถามเป็นตัวกระตุ้นความคิดของนักเรียน ประกอบกับการใช้หลักจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อไม่ให้เกิดกระบวนการทำลายความคิดของนักเรียน ซึ่งควรเคารพในความคิด 3) สภาพการจัดการเรียนรู้ ครูควรส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ บรรยากาศแห่งการเตรียมความพร้อมนักเรียนในการเรียนรู้ กระตุ้นทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ ทั้งนี้สภาพการเรียนรู้อาจขึ้นได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ตลอดจนการบูรณาการพื้นที่ในท้องถิ่น ชุมชน

กิตติกรรมประกาศ

บทความฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาเป็นฐานวิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนปกาเกอญอ โรงเรียนบ้านหนองบัว จังหวัดตาก ทั้งนี้ผู้เขียนบทความต้องขอขอบพระคุณผู้บริหาร ครู นักเรียน โรงเรียนบ้านหนองบัว ที่อำนวยความสะดวกและให้ข้อมูล เพื่อใช้ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.จารุณี ทิพยมณฑล และ รองศาสตราจารย์ ดร. ชรินทร์ มั่งคั่ง อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ให้คำแนะนำ ทำให้บทความดังกล่าวสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กมลฉัตร กล่อมอิม. (2560). การจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning): รายวิชาการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 11(2), 73-86.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ขวัญตา บัวแดง. (2557). การศึกษาผลการเรียนรู้เรื่องวิกฤติการณ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2561). องค์ความรู้หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ขวลิต โพธิ์นคร. (2560). ห้องสมุดดิจิทัลกับการก้าวสู่ยุค Thailand 4.0. การประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2559 และประชุมวิชาการวันที่ 23 มีนาคม 2560. กรุงเทพมหานคร:

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). 80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.

กรุงเทพมหานคร: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตคอร์ปอเรชั่น.

ดรุณี จำปาทอง. (2560). สภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ในระดับการศึกษาภาคบังคับ. วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ, 10(2), 121-135.

ทิตติยา มั่นดี. (2562). การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 13(1), 102-120.

ทศนา แหมมณี. (2552). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี สฤษดิ์วงศ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

Guiford, J. P. (1980). Traits of creativity. Harmondsworth Middiessx: Penguin Book.

Khammani, T. (2018). The science of teaching knowledge for organizing effective learning processes. (22th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University.